

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollu nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

După congres.

Sibiu, 26 Octombrie n.

După o lucrare intensivă de opt zile sesiunea congresuală ordinară s'a încheiat Mercuria trecută, după-ce congresul a rezolvit toate agendele avizate prin statutul organic la competența sa.

Privind preste modul cum a rezolvit acest congres agendele sale, constatăm că în toate discușiunile și lucrările am vădit validându-se zelul și interesul față de promovarea cauzelor noastre bisericești, școlare și fundamentale; și astfel convingere avem, că concluziunile luate de acest congres vor contribui la înaintarea și întărirea mărețului edificiu al bisericii noastre naționale.

Din rapoartele anterioare publicate în ziarul nostru despre debaterile și concluziunile luate, ce treburile noastre și-au putut câștiga o idee clară despre lucrările săvârșite în congres.

Basă la pertractări au format rapoartele consistoriului metropolitan, cari sunt o iconă fidelă a tuturor cestiunilor noastre din întreaga metropolie.

Atât raportul general al consistoriului metropolitan cât și rapoartele celor trei senate, ating toate cestiunile cari au obvenit și cu cari s'a ocupat consistoriul metropolitan în decursul ultimilor trei ani, dintre cari unele sunt de o importanță deosebită.

În toate aceste cestiuni congresul și-a spus cuvântul și sub via impresie ce ni-a lăsat-o constatăm, că organismul întregii noastre metropolii în toate ramurile sale de activitate funcționează cu deplin succes, și concluziunile sunt o nimerită punere în aplicare a principiilor evanghelice și canonic ale sâncii noastre bisericești pe teren administrativ bisericesc, școlar și fundamental, și corespund pe deplin trebuințelor bisericii și poporului nostru.

Spiritul dominant, care a caracterizat întreaga activitate a acestui congres (cu mici și regretabile excepțiuni, și și aceste obvenite nu în cauze principiale) este spiritul evangheliei Domnului, zelul și viul interes depus și de astă-dată de reprezentanții clerului și poporului în agrul cel sfânt al Domnului.

S'a ținut preste tot opt ședințe, și toate cestiunile, de cari s'a ocupat congresul, s'au discutat cu obiectivitatea și interesul reclamat de trebuințele bisericii, și s'au rezolvit cu prevederea pretinsă de sorțea și viitorul ei.

Dintre concluziunile mai însemnate la primul rënd amintim concluziunile luate în cauza catechisării tinerilor nostri cari frecuentăză școlile străine.

S'a întemplat adevărat în timpul mai recent, că la unele școle străine și cu deosebire la școlile susținute de reformați, superioritatea acestor școle a pretins de la caticheții nostri, ca să propună tinerilor religionea în limba magiară.

Deși consistorele eparchiale și-au făcut datorința, remonstrând la locurile competente, totuși acest incident a dat ansă consistoriului metropolitan să aducă înaintea congresului această cestiune vitală pentru ulterioara noastră dezvoltare — și congresul a adoptat următorul con-

gresul, în temeiul dreptului firesc al bis. noastre, nu mai puțin pe temeiul §. 175 din „Statutul organic”, cum și basându-se pe legile pozitive ale patriei, cari regulăză instrucțiunea religioasă-morală la institutele de învățământ de ori-ce categorie: declară că catechisarea elevilor de religionea gr. or. română la toate institutele de învățământ din patrie are să se facă în limba oficială a bisericii, adevă în limba românească, ca și până acum, și invită Consistoriul metropolitan, ca din capul locului să respingă ori-ce încercare contrară acestor dispozițiuni, înaintând în cauză reprezentări către Inaltul guvern al țării, deja la primul cas de asemenea încercare.

Acest conclud este în conformitate cu vechia programă a bisericii noastre.

Fericitul Metropolitan Sava Brancovici, ca să ferescă poporul de ademenirile calve, prin sinodul ținut la 1675 a dispus, ca preoții după slujba bisericescă în Dumineci și în sărbători să adune copiii la biserică, și să-i învețe. Această tendință inițiată de fericitul metropolitan, de a crește tinerimea sub aripile bisericii, în spiritul și limba ei, s'a urmărit de toți succesorii lui până în ziua de astăzi. Și este fapt istoric, că cele dintâi școle românești la noi în țară, așa cum au fost și cum au putut să fie după vremuri, le-a înființat și susținut biserică și respective ierarhia noastră bisericescă.

Nu de mai puțină importanță este concludul adus în cauza catechisării tinerilor nostri din institutele de creștere militară, și celelalte concluziuni care privesc mersul învățământului nostru confesional, cum și concludul despre interpretarea și aplicarea legii despre adauatul cuincuenal în vechiul nostru planul de învățământ pentru școlile noastre populare și institutele pedagogice; apoi concludul luat cu privire la înființarea nouelor episcopii, votarea normativului pentru obiectele cari aparțin la competența plenului consistorial etc., concluziuni cari au menirea de a contribui la înaintarea și prosperarea bisericii și instituțiilor ei.

Și fiind biserică pentru noi mama dulce, care ne-a adăpostit în trecut, care ne dă viață și putere de viață și care ne garantează o stare și viață mai bună pentru viitorul, este natural, că viața și viitorul nostru depinde în prima linie de la modul în care ne va lumina Dumnezeu să cultivăm în noi și în popor simțul pentru viața noastră bisericescă-națională.

Încă tot criză. Sâmbăta au fost primii de nou în audiență: ministrul de finanțe Lukács și după el ministrul-president conte Héderváry. După ascultarea rapoartelor în cauză M. Sa a cerut să se facă și raport în scris, deosebi de la Lukács a cerut-o acesta, rezervându-și să i notifice hotărârea preafinală — altădată.

Astfel nici după atâtea repetite conferințe și audiențe, pe cari M. Sa cu atâtea jertfe de sine li-a acordat corifeilor politicii ungare în lunga durată a crizei, criza nu e rezolvată.

Cauza trăgării e marea divergență dintre interpretarea drepturilor Coronei din partea Coronei însăși, și întră interpretarea

ce se dă acestor drepturi din partea dietei ungare, — nefiind în acest punct aproape nici o divergență de păreri între diferitele partide.

Cum rezultă însă din rapoartele ziarelor de ieri, se pare că în cele din urmă totuși s'a aflat — ori se va afla cât de curând — espedientul prin care să se potta de crizei o soluție în așa chip, ca prerogativele Coronei să nu fie atinse. „Alkotmány”, de pildă, zice, că știrile de Sâmbăta sosite din Viena privitoare la demersurile în cauza rezolvării crizei „a avut efect liniștitoriu în cercurile politice magiare, cum și asupra bursei, căci se pare că cercurile Curții totuși n'au nescut cum să cum-pănăscă bine cuvântul ultim, pe care în curând vom avea să îl auzim. Efectul liniștitoriu a fost potențat prin știrea ulterioară, că ministrul comun de externe, contele Goluchowski la 2 ore d. a. a fost în audiență la regele și toate rapoartele oficiale sunt de acord în constatarea, că contele Goluchowski, în interesul poziției de mare-putere a monarhiei, s'a născut să influențeze asupra Coronei pentru programul magiar” (programul reformelor militare).

Cu acestea și începe „Alkotmány” raportul asupra audiențelor de Sâmbăta. În cât se vor realiza însă speranțele de soluție în favorul deplin al pretensiunilor ridicate cu privire la înoirile în armată, — va arăta viitorul, care acum credem că va fi foarte apropiat.

Congresul.

— Ședința ultimă —

După rezolvarea cestiunii de incompatibilitate de oficiu a părintelui V. Mangra (vezi raportul din numărul anterior) a urmat referada comisiei alese pentru censurarea rațiociniului fundațiunii Gozsdu pe anul 1902. (President C. Gurban, referent I. Lenger).

Pe baza actelor, referada arată, că Representanța fundațiunii a ținut în acel an 10 ședințe (în sesiunea din Martie și în cea din August), ear' comitetul a ținut 11 ședințe, în cari au fost rezolvate 949 acte și au fost îndeplinite hotărârile Representanței. Agendele principale au fost: votarea stipendiilor și edificarea caselor noue în Budapesta.

Stipendiile s'au distribuit în 1902 în sumă de 58,361 cor. 91 filer în 155 stipendiști, fiind computeate în suma aceasta și taxele rigorosanților. După studii: stipendiile au fost date pentru: jurisprudență, medicină, filosofie, tehnică, silvicultură, montanistică, agronomie, comerț, miliție (cadeți) și gimnasiu.

În legătură cu acestea referada scoțe la ivelă, că reprezentanța a luat și în acel an hotărâre, ca stipendiștii fundațiunii, în tot locul unde se află la studiu, să fie supravegheați prin persoane de încredere în ceea-ce privește studiul și purtările și deosebi să fie îndemnați „la studiu, la purtare bună, la cercetarea bisericii și la învățarea limbii române”.

Privitoriu la edificarea caselor, referada constată următoarele:

„În cât pentru zidirea de nou a caselor nr. 13 din strada Király și nr. 16 din strada Dob, comunicăm că aceste două case s'au edificat de nou și în curtea dintre ele s'au mai ridicat 5 case în formă de bazid. Prin această zidire nu numai că s'au rezidit din fundament cele 2 case vechi, nr. 13 și 16, dar s'a valorat întreaga curte, care mai înainte nu producea nimic, așa că după combinația făcută de reprezentanță, casele cele noue, proiectate a se zidi cu 1,220.000 de corone, se vor veni cu 5—6% venit curat, pe când cele vechi se rentau numai cu 3¼%.

E de însemnat și aceea, că nici în decursul timpului de zidire casele n'au rămas neproductive, fiindcă zidirea s'a făcut pe rënd, una după alta.

Finansarea speselor de zidire s'a făcut așa că s'a luat în vedere a se împrumuta în cont curent cu 5½% peste tot 1,000.000 de corone, ridicat după trebuință și pe lombard făcut cu hârtiile de valoare ale fundațiunii, și cu drept de replătire după plac. Cu toate acestea planul de replătire e proiectat numa' pe zece ani”.

Averea fundațiunii, la finea anului 1902 era următoarea:

I. Active:

a) realități	Cor. 1,197.692-53
(în care se cuprinde și suma de 400.362 cor. 39 filer investită în casele noue până la finea anului 1902)	
b) efecte	3,104.445—
c) mobiliar	910-70
d) pretensiuni licuide	22.962-40
Suma totală Cor.	4,326.010-63

II. Pasive:

a) capitalul venițelor pe cari fundațiunea le soveste vânduvei fundatorului	Cor. 141.675—
b) împrumutul contras din fondurile arhidiecezei	480.690—
Suma totală Cor.	622.365—

Compărând activele cu pasivele, rezultă avere activă curată: Cor. 3,703.645-40

Asemănată această sumă cu averea activă curată de la finea anului 1901, rezultă un sporiu de 181.136 cor. 61 filer.

Ear' adaugând la suma activelor valoarea obiectelor ce nu aduc venit (mausoleul fundatorului, mobilierul, assale, mappe și planuri, etc.) și capitalul rentei viagere a vânduvei fundatorului, rezultă drept avere activă curată la finea anului 1902 suma de 3,845.320 cor. și 40 filer.

În fine, arătând, că ideea de a ridica în Budapesta internat pentru tinerimea română de la școlile de acolo nu a putut fi realizată, din cauze nedependente de reprezentanță, — face următoarea propunere:

a) Raportul se aprobă și se aclude la procesul verbal.

b) Representanței și comitetului fundațiunii se exprimă mulțumită pentru părinteșoa îngrijire și pentru acuratețea cu care s'a ocupat de afacerile fundațiunii; totodată, luându-se act de absolutoriul dat numitelor organe pe anii 1900 și 1901 prin consistoriul metropolitan (în temeiul concludului congresului nr. 249 din 1878), congresul constatând deplina corectitate a rațiociniului pe 1902 da numitelor corporațiuni absolutoriu pentru gestiunea din acel an.

Se primește.

La ordinea zilei urmăzătoare raportul comisiei financiare, care prin raportorul Traian Barzu referă despre rațiociniile fondurilor metropolitane pe anii 1900—1902. La aceste fonduri se constată o creștere de 33030 cor. 13 filer.

La propunerea comisiei rațiociniile se aprobă și se votăză consistoriului absolutoriu.

Se votăză apoi budgetul consistoriului metropolitane pe anii 1904—1906.

Referăză apoi Vasile Goldiș în numele comisiei școlare, primindu-se fără discușiune toate propunerile comisiei, ne mai având dnii deputați paciența să discute asupra lor. S'au luat la cunoștință rapoartele consistorelor eparchiale despre mersul învățământului în școlile noastre, cu adausul, ca pe viitorul con-

sistorele eparchiale, din trei în trei ani se fac rapoarte separate despre starea mersului didactic al învățământului în eparchiile lor în ce privește progresul, intensivitatea și eventualele scăderi ce se opun progresului, relevând cu deosebire acele momente, cari sunt de natură a provoca vr'o dispozițiune din partea congresului, ear' consistoriul metropolitan resumând într'un raport special aceste momente, se fac congresului proiect de rezoluțiune cu privire la momentele de sub întrebare.

S'au luat la cunoștință rapoartele consistoriilor eparchiale despre rezultatele obținute în aplicarea modalităților referitoare la inspecțiunea didactică a școlilor.

S'a decis a se pune provisor în aplicare cu începerea an. scol. 1904/5 planul de învățământ elaborat ca proiect de ancheta bărbatilor de specialitate esmiși de consistoriile eparchiale, cum și planul pentru institutele pedagogice elaborat tot de ancheta, care a fost revădit și de Preasfințitul Sinod episcopesc, și din punct de vedere bisericesc a fost aflat, neesecepționabil.

S'au luat la cunoștință rapoartele consistoriilor eparchiale despre modalitățile catechisării elevilor nostri la institutele de învățământ străine și se invită consistoriul metropolitan ca pe baza normativului publicat în acest obiect de consistoriul archidiececan (constatat fiind, că proiectul prezentat de comisia scolară în această chestiune în congresul din 1900 a fost o simplă copie după acest normativ) ascultând și opinia consistoriilor eparchiale, să presinte la proximal congres un proiect de normativ general pentru catechisarea elevilor de la școlile străine din Metropoli.

După votarea bugetului congresual se aleg prin aclamațiune membrii în delegațiunea congresuală pentru cauzele pendente întră metropoli română și cea sârbescă. Președintele delegațiunii este I. P. S. S. Metropolitan Ioan Metianu, ear' vice-preșident P. S. S. episcopul Aradului Ioan Papp. Ca membri se proclamă (trei din diecesa Aradului, ear' trei din diecesa Caransebeșului) următorii domni: F. Musta, A. Hamsea, Dr. Iosif Gall, Zeno Mocsonyi, Ilie Trăilă și Petru Truța.

La ordinea zilei urmază alegerea unui asesor ord. din diecesa Aradului în senatul bisericesc, a unui asesor ord. mirean din diecesa Caransebeșului în senatul școlar, și a asesorilor supienți 4 în senatul bis., 1 în sen. școlar și 1 în sen. epitropesc.

Prezenți 71 votanți. În comisia de scrutiniu se aleg dnii: F. Musta, P. Cosma și M. Velici.

Rezultatul votării a fost: pentru postul de asesor ordinar în senatul bis. a întrunit V. Mangra 38 voturi, ear' V. Beleş 31. În senatul școlar asesor ord.: I. Budințan 67 voturi. Suplenți: în senatul bisericesc: Dr. I. Badescu 63, N. Roxin 43, R. Ciorogar 41, A. Ghidiu 38, Dr. M. Cristea 26, Dr. T. Putici 23, V. Voina 22 și Dr. I. Trailescu 5 voturi; în senatul școlar: Ilie Trăilă 45,

Dr. L. Leményi 24; în senatul epitropesc: M. Velici 43, M. Cirlea 24 voturi.

Președintele declară aleși pe cei cu majoritate de voturi, rezervându-și dreptul că asupra alegerilor din senatul bisericesc se va pronunța altă-dată.

Excelența Sa constatând că toate obiecțiile avizate la această sesiune congresuală s'au rezolvit, mulțamește mai întâiu lui Dzeu, apoi dlor deputați pentru interesul arătat față de cauzele congresului, și implorându-le darul și binecuvântarea lui Dzeu declară sesiunea ordinară actuală a congresului închisă.

Luând cuvântul Ilustritatea Sa dl Ioan cav. de Pușcariu, în numele congresului mulțamește Excelenței Sale pentru tactul și înțelepciunea cu care a condus congresul, dorindu-i de la Dzeu încă mulți ani, ca să pōtă conduce biserica noastră drept-credincioasă. Cu acestea s'a încheiat sesiunea congresuală la ora 1 din zi.

Esposiția de pictură a dlui Octavian Smigelschi.

În legătură cu numeroasele notițe date în ziarul nostru despre esposiția de pictură aranjată de dl Octavian Smigelschi la „Gesellschaftshaus“, și în legătură cu aprecierea favorabilă ce profesorul Dörschlag făcuse acesteia, din care un extras am dat în numărul de Joi, în cele următoare dăm părerea unui alt specialist, a dlui Stefan Groh, profesor la școala de industrie artistică din Budapesta, care zilele trecute petrecând în Sibiu și cercetând esposiția dlui Smigelschi, a publicat asupra ei în „Sieb. D. Tageblatt“ din loc următoarea dare de semnă:

Smigelschi se presintă prin esposiția sa, ce umple salele de la „Gesellschaftshaus“, cu un material din care ne putem forma părerea despre individualitatea și forța lui de muncă.

El întră târziu, ca om matur, în publicitate, după ce a treia parte a timpului de muncă din viața sa l'a dedicat studiului. De aici se esplică, că pe când pe alții îi urmărește reclama pas de pas în dezvoltarea lor, el trebuie să se lupte ca artist consumat cu dificultățile primului debut. Și dificultățile se potențază prin faptul, că ceea ce ne presintă Smigelschi nu este arta obicinuită insinuantă, ce o găsim pe toate poteile, care nu ne lasă impresii mai profunde și pe care o uităm tot așa de repede, ci este un ciclu de creațiuni, pentru executarea cărora se cere reculegere serioasă și cunoștințe de stil.

Smigelschi a pășit pe o cale pe care nimeni n'a călcat înainte lui. El a căutat să releveze metoda pentru arta sa așa, ca ea să rămână sinceră și în același timp națională. Enthusiasmul ce l'a însuflețit din tinerețe față de venerabilele biserici românești l'a îndemnat mai târziu la studiul monumentelor clasice ale stilului bizantin, și tot ce l'a fermecat în Ravenna, Veneția etc., a contopit în individualitatea sa. Din operele sale putem ceti principiile mari fundamentale ale stilului bizantin, conform cărui în decorațiune

partile trebuie să subordoneze întregului. De aici vine că pe când în planul de decorațiune al catedralei din Blășiu întregul ne surprinde cu bogăția colorilor și cu admirabila distribuție a masselor, espunerile picturale în liniștea și sublimitatea lor formeză un întreg armonic cu decorațiunea. Figurile se presintă contrar figurilor de sfinți ale artei baroc, de obiceiue emoțiune cu patimă și și mai des teatrale, — prin sublimul divin desbrăcat de ori-ce patimă omenescă. Am greși foarte mult, dacă am considera drept slăbiciune a pictorului discrețiunea în compoziție și severitatea stilistică. Tablourile au *chevalet* (Staffelei) ale lui Smigelschi ne arată prea evident, de câtă siguranță a desemnurilor dispune, chiar și când își presintă figurile în emoțiune puternică, violentă; și că liniștea aparentă, pentru ochii nostri deprinși cu arta renaissanciei, cu desevirire nouă, nu este altceva de cât discrețiunea inerentă stilului. Asta, firește, este cauza, că cel-ce calcă pe cărarea cu desevirire neumbată, nu este primit numai de cât cu osanale, și vor fi mulți chiar printre conaționali sei, cari nu vor aprecia după merit individualitatea bine pronunțată a lui Smigelschi, și numai încetul cu încetul va trebui el însuși să-și formeze un public priceptor. Dōr' cultul artei bizantine este ceva nou de tot. În Anglia au început să imiteze acest stil. Nici în Ungaria, nici în Germania însă nu cunosc vr'un artist, care să fie meșter în acest stil. Cu toate că arta bizantină, cultivată în biserica grecăscă din timpuri străvechi, în străinătate este cu totul străină, ar fi de dorit, ca artistul să-și presinte lucrările și unor cercuri mai largi (în străinătate). Căci după cum se întâmplă de ordinar la noi, și în cazul de față este verosimil că străinătatea mai curând îl va aprecia așa cum merită, ear' conaționali sei numai după aceea vor ajunge la conștiința, că ce artist eminent, și național în toate fibrele sale, posed ei în Smigelschi! —

Românii din Canada către metropolitul Moldovei.

(Copie de pe adresa creștinilor de la Biserica Română din „Regina Assa“ N. W. I., înregistrată la Nr. 1552 din 6 Septembrie 1903.)

BISERICA ROMÂNĂ ÎN REGINA, ASSA N. W. I.

Canada No.

Regina N. W. I. 1903 August 17/30.

Inaltpreasfințitului și de Dumnezeu alesului Arhiepiscop și Mitropolit Moldovei și Sucevei.

D. D. Dr. Parthenie

Al nostru prea milostiv Stăpân și de obștei Arhipăstor ca niște slugi plecate închinăciune aducem.

Ah cât de ciudat sunt evenimentele acestui muritor, credeam că nu vom mai fi în rândul celor credincioși; dar' bunul Dumnezeu, tatăl îndurătorilor, nu voeste mōrtea păcătoșului ci să se întōră și să fie viu, venim și noi Inaltpreasfințite Stăpâne cu genunchele plecate mulțamiindu-vă din totă inima pentru că cererea noastră a fost aușită

și satisfăcută de urgență de către Inaltpreasfinția Vōstră, venim dar' prea Inaltpreasfințite Stăpâne, cum a venit unul dintrē cei zece leproși cădēnd ingenunchi înaintea Măntuitorului mulțamiindu-i cu lacrimi din totă inima pentru că l-a tāmăduit, asemenea aceluia fiind și noi înpresurați de întunerecul rătăcirii și orbiți și înstrăinați de patrie și de sfânta noastră religie, ne-am rugat cu lacrimi tatălui ceresc să nu ne lase părăsiți, ci să se milostivescă spre noi, ni-a venit ideea să ne rugăm și la Inaltpreasfinția Vōstră și rugându-ne noi, cum se rōgă un fiu părintelui său, pentru ca să-l scōtă din pierdere, ear' Inaltpreasfinția Vōstră V'ați milostivit nu ca un părinte, ci chiar ca Măntuitorul nostru Iisus Christos, cătră orbul cel din naștere care se ruga să-l dăruiască vedere, noi avēnd ochi trupești, dar' nu ne folosia fiind-că eram în această străinătate, și nu avea cine ne conduce la limanul odihnei, scōpându-ne din delirul rătăcirii.

Ear' Inaltpreasfinția Vōstră primind plângerea noastră, cu cea mai mare grăbire și fără întârziere ne ați trimis nouē pe binegrăitorul cuvintelor Măntuitorului pe preacinstitul părinte Archimandrit Evghenie Ungureanu pentru a ne mângăia pe noi oile cele rătăcite; cinstitul părinte a venit la noi în ziua de 27 Martie a. c., l'am primit cu multă bucurie sufletescă de-și nu suntem mulți la număr, totul însă, cu părintesca îngrijire a Inaltpreasfinției Vōstre, vom face a se îndeplini toate cu bine.

I. P. S. Stăpâne! Ōre cine este Iconomul cel credincios și înțelept, pe carele va pune Domnul preste slugile sale, ca să deē în vreme mēsură de grău; acestea sunt cuvintele Domnului pe carele închipuește pe păstorul cel adevērat, carele într'aceeași dată se cuvine a fi credincios cătră stăpānul și înțelept cătră Iconomul sufletelor, în ce chip Vē vedem pe prea Inaltul Preasfinția Vōstră, Sfințite Stăpâne, iconă vie al acestor cuvinte: că îndată ce de Dumnezeuască pronie, pe prea sfântul scaun al sfinței metropolii, ca pe un mai înalt sfēșnic v'au înălțat, ca de acolo pe toți cu lumina faptelor bune să-i luminați păzind sfânta noastră credință ceea adevērată cătră stăpānul, nu încetați a întrebunța toate chipurile de Iconomie cele ce pot a folosi turma cea cuvântătoare, căci carele altui aicea acum a vēdūt sōrele cu atāta rivnă aprinsă, pentru podoba bisericeii, cu atāta grije neadormită pentru mântuirea sufletelor, cu atāta silință fără preget pentru progresul națiunii, lauda nēmului creștinesc și folosul patriei; precum Vē arātați Inaltpreasfinția Vōstră, cel iute de a pricepe cele bune și mai iute de a le sēvârși, cel dulce la cuvint și mai dulce la obiceiue, pentru care și ca magnetul pe fier pe toți îi trageți spre dragoste și sfiālă, care nici pentru dragoste slăbesc sfiālă, nici pentru sfiālă tāmesc dragostea, ci ca un părinte de obște cu adevērat și stăpān toți cu sfiālă te iubesc, ear' ceea-ce acum ați făcut toți stau uimiți, că în acest pāmēt sec și fără de apă în limba noastră zicem, că până acum eram însetați, dară acum ne-ați isvorit apă vie și spre viață vecinică săltătoare.

FOIȘORĂ

Din file vechi.

(Urmare).

Când se intru în casă aud un gemet și apoi cuvintele: „Mamă, vin', așteptă-mē, nu te duce încă, vin' mamă dragă, să te mai înbrățișez odată, să-ți mulțamesc încă odată“.

Iute deschid ușa, neastēmpērāt, de ceea ce s'a fi întēplat cu prietinel. El ședea pe pat, cu capul spriginit de o bucovnă ce sta deschisă pe masă, învōlit în paltonul învechit. Mē apropiu de el; dormia; îl mișc puțin și l' strig pe nume. Ca mușcat de viperă sare sus, și zārindu-mē, mē îmbrățișeză, ochii i-se înmulțără în lacrimi.

Ne așezăm împreună pe dunga patului, și după ore-care hesitare îl rog să-mi spună ce i-s'a întēplat de a strigat atāt de desperat și jalnic; la rugarea acēsta un zimbet melancolic îi flutură pe buze și în ochii lui adānci și frumoși era atāta durere. „Da, să-ți spun: Asēră am rēmas mai mult ca de obicei, de am cetit“.

Nu știu pe la cāte va fi fost, dar' cocoșii cāntau prin împrejurime. Ochii mi-se în-

tepeniră, nu mai vedeam, și de odată nici nu mai simțiam nimic.

Astăzi frigul mē trezi des de dimineță, neguri dese, negre, învōluiau ținuturile; în chilă era întunerec, în cât a trebuit să aprind opaițul; dar' iute s'a stins lipsindu-i sucule vieții. Măsurat'am odaia în lung și în lat până ce sōrele a mai rārit puțin întunerecul. Puteam ceti.

Dar' acum mē copleși somnul, ochii îmi dase în gene. Avui un vis trist, că maica ar fi bolnavă, pe pat de mōrte; o vedeam cum întindea în gol mānile fără vlagă, ca să mē prindă să mē stringă în brațe. — O aușiam cum mē chiāma în graiul ei dulce: „Vino, puilul mamei, până mai e vreme, vino să te mai vēd odată, să-mi fi la pat când îmi voi da sufletul!“ Plāngeam, mē boceam, mē sbāteam prin somn „ca peștele pe mal“.

— Da, te înțeleg, înainte de a fi adormit ț-i-a stat gāndul la tată și mamă, ț-e dor de casă. El sta gānditor, nu vorbea nimica. Mē încercam să l' mângăiu, să l' înbārbātezi să-și uite visul, ce e o făptură a somnului. I-am povestit întēplarea cu fantōmele perverse ce olālăiau în curtea spre care resare ferēstra chiliei mele, și că un leac de

dragoste nu au, celor ce a o propovedui li-se cuvine.

„Și tocmai lipsa acēsta de dragoste te face a te gāndi atāta la cei-ce te aveau atāt de drag, cari întru atāta te iubiau. Lipsa acēsta îți îndrēptă gāndirea spre cei bētrāni, cu dragostea și dogorul dorului la inimă, și apoi imaginațiunea, ca de obicei se puternicește și vrēnd-nevrēnd ești dus pe arpile ei, în locul plăcut, lângă mamă și tată“...

Dar' în chilia fratelui nu mai era modru de stat, era prea frig. — În aerul rece își vedeai suflarea; pāreții roșcovii erau pretutindenea înbrumați. Ne hotărām să eșim atarā la stradă, dar' fără nici o țintă, ci numai ca să mai, facem puțină mișcare, a ne mai, încălți oșele rebegite. — Mergem, mergem, frigul ne împintena. De odată iatā-ne în fața bibliotecii. „Aici e casa noastră, aici e cald, să mergem înăuntru“, zise prietinel. Intrām; sala bibliotecii deșērtă, însă caldută ca sinul mamei. Atāta armoniā, atāta farmec era în sala acēsta caldă, tātută însă ca liniștea mōrmentului. Tācerea ce ne impresora, tresărită ici-colea de pālpăitul vioiu și fermecător al flacārilor din camin, era pētrunsă numai de gāndurile și dorurile inimilor noastre.

Un scārțait rānește liniștea; ușa din spre drēpta se deschide și bibliotecariul apare în sală. Un om înalt, modest îmbrăcat, cu fața cam palidă, și barba arginție. Ochii lui vorbiau de atāta dragoste și bunătate de inimă.

După ce l' spunem dorința noastră, cu multă prevenire ne conduce prin odāile pline de dulapuri, întēfite de bucovne vechi și noue. Ne dă voie să scormonim prin chrișōvele vechi, printre vraște — hārțōge grōse, tractate vechi despre științele oculte, magie și astrologie. Scormonind așa printre manuscrisele vechi, pline de colb, iatā dau și de niscal file cu litere arabice. Semnele acestea de mult mi-au fost atras atēnțiunea. Bibliotecariul ne spune că manuscrisul acēsta e și tradus, în limba grēcă și nemțescă, și îndată ni-le aduce pe amēndouē pe lângă un „Synaxarium“ în limba germană tradus de Erman.

Manuscrisul conținea un fragment din legenda despre sfântul Archelides, apartinētoare literaturii Coptilor, și datēză de prin secolul IX după Christos.

(Va urma).

Păunaș.

Că ni-ați ascultat rugăciunile și ni-ați trimis un părinte bun, care ne păstorește și ne învață tocmai în limbajul nostru, cinstitul părinte a venit la noi nu ca un puternic și învățat, încunjurat de mărire și slava lumescă, nici îmbrăcat în haine moi, dar' cinstitul părinte a venit blând și smerit, suferind toate greutățile, suferitor, primitor de toate și mulțămitor de toate primind în această străinătate suferință, lipsă, necazuri, greutăți, zicându-ne cuvântul cel duhovnicesc că cu suferință și răbdare se poate dobândi fericirea cea veșnică, cum a sosit cinstitul părinte întră noi, ne-a început a ne învăța cuvântul Sfințelor Scripturi, și punându-ne la cale pentru a ne face o sfântă casă de rugăciuni, a muncit cinstitul părinte până ce a vădit lucrul sevășit, și în ziua de 25 Maiu a. c. am avut și Sfânta Sfințire, pentru care înaltpreasfinția Văstră, Veți rămânea întră cei întâi cititori, ai sfinței noastre biserici fondată în această țară depărtată, sub arhipăstoria înaltpreasfinției Văstre. Propovăduindu-vă pretutindenea, mulțămind lui Dumnezeu ca în vremea fometei de a auți cuvântul Domnului după graiul prorocului: am păzitoriu de grâu tare și puternic, carele la vreme dă fiește căruia măsura după trebuință, pentru această este fericită țera Moldovei pentru buna norocire ce a dobândit în această vreme, fericiti suntem și noi care sub acest fel de stăpân ne-am învrednicit a fi, și la acest fel de porunci a slujii, și Domnul începătorul păstorilor să vă păziască Prea înalt Sfințite Stăpâne întru mulți și fericiti ani până la adânci bătrânețe.

Întărit pe preasfințitul scaun pe care Dumnezească lui pronie v'a înălțat, ca în viața această să strălucii întru derigătoria cea păstorescă povățuind turma și oile cele cuvântătoare încredințate înaltpreasfinției Văstre la pășunile cele de suflet folosite și mântuitoare ale dogmelor celor evanghelicești și părintești, ear' după sloboșirea cea de aicea să vă învredniciti a fi împreună cu Christos primind de la dînsul canuna dreptății ceea gătită I. P. S. V. și indulcindu-vă de bunătățile cele vecinice.

Înaltpreasfințite Stăpâne! Venim cu lacrimi și cu genunchele plecate rugându-ne a ne ierta că nu v'am răspuns până acuma căci suntem și noi foarte necăjiți.

Suntem și rămănem ai înaltpreasfinției Văstre prea supuși și prea plecate slugi.

sa) Epitropi: Nicolae Zoara, Grigori Licinsche, Ilie Bancescul Constantin...

sa) Poporul: Tănase Sucevanu, Nicuțe Danisan, Ión Tudor, C. Dornean, Gheorge Donisan, P. Miloș, Pătru Vulturar, Gheorge Popescu, Nicolae Surdea, Gheorge Costea, Pătru Avram, I. Gheorge, Vasilie Stan, Mihail Zóra, Nicolae Corkiș.

Prezum și alți ca la 55 familii cari n'au fost față la facerea acesteia, (Din „Bis. ort. rom.”)

De la congres.

— Raport general al consistoriului metropolitan ca senat școlar. —

Nr. 397 Metr.

Mărit Congres!

Subsemnatul consistoriu, ca senat școlar își ia voiă a subșterne Măritului Congres următorul raport despre activitatea sa în periodul de la 1 Octobrie 1900, până în ziua de astăzi.

Din numărul total al esibitelor intrate la consistoriu în periodul acum amintit, aparțin la competența senatului școlar 209 piese.

Senatul școlar a ținut ședințe: în anul 1900 (după congres) 2, în 1901 1, în 1902 3, ear' în anul 1903 2.

S'au pertractat recuse și apelațiuni 10, s'au aprobat conclusele inferioare în 5 casuri, s'au anulat în 2, s'au modificat în 2 casuri, s'a revocat 1 recurs.

Datele statistice despre afacerile școlare se prezintă în alăturatul conspect, și anume reflectând la conculsul congr. Nr. 40/1900 de astădată numai pentru doi ani 1900/1 și 1901/2.

Datele acestea comparate cu cele prezentate congresului național bisericesc în anul 1900, arată următoarele rezultate: Ad 2. Comune bisericesci în anul 1902 față de

anul 1899: a) cu școlă proprie: Archidieceasa — 3, Arad + 22, Oradea-mare + —, Caransebeșiu...; b) fără școlă proprie: Archidieceasa — 81, Arad — 22, Oradea-mare + —, Caransebeșiu... Ad 3. Prunci obligați la școlă în anul 1901/2 față de anul 1899/1900:

Fete	Archidieceasa			Arad			Oradea-mare			Caransebeșiu		
	6-12 ani	13-15 ani	16-18 ani	6-12 ani	13-15 ani	16-18 ani	6-12 ani	13-15 ani	16-18 ani	6-12 ani	13-15 ani	16-18 ani
Prunci	773	3035	774	301	381	83	775	233	1686	963	1522	80
Fete	1550	258	570	650	16	247	879	80	354	102	831	80

Ad 4. Prunci, cari au frecuentat școlă în anul 1901/2 față de anul 1899/1900:

Comparațiune întră anii 1901/1902 și 1899/1900:

Dintră pruncii de 6—12 ani au frecuentat școlă în procente arotundate: Archidieceasa 68 : 65%, Arad 71 : 69%, Oradea 50 : 53%, Caransebeșiu 39 : 37%.

După sex: Dintră pruncii de genul bărbătesc de 6—12 ani au frecuentat școlă: Archidieceasa 70 : 65%, Arad 70 : 69%, Oradea 56 : 53%, Caransebeșiu 44 : 37%. Dintră fetele de 6—12 ani au frecuentat școlă: Archidieceasa 66 : 57%, Arad 68 : 60%, Oradea 44 : 47%, Caransebeșiu 35 : 32%.

Dintră pruncii de 13—15 ani au frecuentat școlă de repetițiune: Archidieceasa 61 : 46%, Arad 44 : 42%, Oradea 18 : 21%, Caransebeșiu 26 : 24%.

După sex: Dintră pruncii de 13—15 ani de genul bărbătesc au frecuentat școlă de repetițiune: Archidieceasa 67 : 47%, Arad 45 : 45%, Oradea 19 : 22%, Caransebeșiu 28 : 26%.

Dintre fetele de 13—15 ani au frecuentat școlă de repetițiune: Archidieceasa 67 : 46%, Arad 44 : 39%, Oradea 17 : 20, Caransebeșiu 24 : 22%. (Va urma).

NOUȚĂȚI

Din cauza sfinței serbători Cuvioasa Paraschiva, numărul proxim al ziarului nostru va apăre numai Vineri.

Esclența Sa Metropolitană — la Pórta turnului. Fîind în ani anteriori fecari în parochia noastră din suburbul Pórta turnului, ear' acum restabilindu-se pacea și ategînd paroch cu buna înțelegere și cu vot unanim pe diaconul Iosif Enescu, Esclența Sa, la dorința ferbinte a credincioșilor noștri de a-le chirotoni întru preot în mijlocul lor pe alesul bisericii, a satisfăcut acestei dorințe.

Duminea trecută cătră orele 9 a. m., toți credincioșii noștri în frunte cu preoșimea împreună liturgisitoare și anume: părintele archimandrit și vicariu Dr. Ilarion Pușcariu, protosincelul Dr. Eusebiu Roșca, ieromonahul Dr. Miron Cristea, protopresbiterii Ioan Papiu și Matei Voileanu, diaconi Demetriu Cămpian și Iosif Enescu, împreună cu corul seminarial, au eșit pană la pórta bisericii, care era îmbrăcată în verdeț, ear' de asupra purta inscripția „Bine ați venit”, spre întimpinarea I. P. S. Saie.

La orele 9 sosește Esclența Sa, sărută sfânta evanghelie și întră sunetele clopotelor și al melodioșelor noastre cântări întră în biserică, binecuvîntând în dreapta și stînga pe credincioșii, cari cu sete așteptau pe Capul rubit al bisericii noastre în mijlocul lor.

Cu pompa și sublimitatea proprie ritului nostru, Esclența Sa, ajutat de vocea so-

noră și puternică, săvêrșește sfânta liturgie în decursul căreia chirotonește întru presbiter pe diaconul Iosif Enescu, ales paroch la această biserică, întru diacon pe clericul Alexandru Băieșan, ales paroch în Poiana (tract. Alba-Iulia), ear' întru ceteți pe clericii din c. III. I. Beleuța, M. Moldovenescu, R. Roșca, I. Stanciu și G. Tocitu.

După aceea Esclența Sa mănecînd din cuvintele ap. Pavel „că dacă dragoste nu am, nimica nu sunt”, într'o vorbire frumoasă de peste ¼ de oră vorbește credincioșilor, cari ascultau cu atențiune încordată despre dragoste și bună înțelegere, cari sunt basa la atâtea virtuți frumoșe și folosite, și pe cari cultivându-le ne putem croi o stare și sorte mai bună.

La finea frumoșei vorbiri erup în strigăte de „Să trăescă” la adresa Esclenței Sale. După-ce Esclența Sa a împărțit anaforă întră credincioși, la orele 12 și jumătate s'a întors la residența Sa, lăsînd pe credincioșii noștri deplin mîngăiați.

Hymen. Ioan Anca, ales paroch în Bucium-Cerbu (tractul Abrud) și dșóra Lucreția Scrob, fiica parochului George Scrob din Săcătura, anunță cununia lor, care se va celebra în 16 Octobrie st. v. în biserică gr.-ort. din Săcătura.

Alexandru Ciocas, cleric abs., și dșóra Mărióra Micu, — fidașiași. — Vima-mare, la 18 Octobrie, 1903.

Maria D. Balteșiu și Ioan Hansu au onóre a anunța serbarea cununii lor, care se va celebra Duminecă în 19 Octobrie st. v. a. c. la 2 ore p. m. în biserică gr.-ort. din Cacova (lângă Seliște).

Otilia Frațilă n. Vidrighin, soția învățătorului Moise Frațilă din Rășinari, după lungi și grele suferințe a răposat Duminecă (5 Octobrie v.) în București, la casa mamei sale, în etate de 29 ani. Inmormântarea i-sa făcut Marți (7 Octobrie v.) în cimitierul Sf. Vineri din București.

Andrieu Török, proprietariul fabricii de terări și unelte economice, din Sibiu, a răposat Joi (22 Octobrie n.), în etate de 73 ani. Inmormântarea i-sa făcut Sâmbătă după amazi în cimitierul ev. luteran din Sibiu.

Marcele de cuitare a plus-postportului. Cum am fost amintit în anul din numerii anteriori, cursorii postali cu incepere de la 1 Novembre vor avé să cuitze prin marce făcute a nume spre acest scop și lipite pe picul epistolei, taxa de plus-port postal pentru scrisorile francate nesuficient. Marcele acestea, cari spre alte scopuri nu pot fi întrebuințate și publicului nici nu se pun în vinzare, sunt de 26 milimetri înălțime și 22 milimetri lățime, cu impr. mat. figural de colóre verde pe câmp alb, în mijloc cu coróna ungară, avînd de asupra inscripția „Magyar kir. posta”, ear' din jos cuvîntul „Fillér” de-asupra căruia în câmpul oval e imprimată, în colóre negră, cifra care arată prețul marcei. De la 1 Novembre deci factorii postali nu sunt în drept a încassa taxele, de căt pentru acele scrisori nefrancate, cari vor avé lipite pe picul mărcii de acestea. Dacă nu vor avé asemenea mărcii, trebuie refușată plata, ear' picul să se trimită în scrisore nefrancată la ori-care direcție de postă și telegraf.

Despre orașul Segedin cetim în numărul de alături al lui „Aikotmány” o noțiță de următorul cuprins: „Din cauza afaerii cu cununa de la 6 Octobrie papricași segedineni erau mînoși toc pe generalul de honvezi Csalány, comandant de cetate al Segedinului. A și ținut această mare mînie v'ro două săptămâni; azi însă se întrec unii pe alții în laudarea aceleiași urzici („csalán” înseamnă și urzică). Generalul Csalány, cel care înainte cu două săptămâni era „trădător de patrie”, a devenit adecă patriot mare, fiind că din a sa parte a dat segedinenilor toate favorurile („vivmány”) militare, cari conform păreii lui pot să fie date: dispunînd vâpsirea în colorii roșu-alb-verde a căsulei de lemn a postului dinaintea locuinței sale. Segedinenii se bucură de acesta cu atât mai mult, cu căt sub comandantul de mai nainte căsulia era vâpsită în colorii negru-galben. Astfel Segedinul și are deja cucerirea sa națională: nu mai este adevêrat deci, că nu e fericit segedineanul.

Năpasta dolarilor. Cățiva oficianți de la monetăria din Filadelfia, zilele trecute căpătaseră ordin să numere dolari de argint îngrămădiți în săculețe în o cameră a monetăriei. Erau acolo monede în valóre de preste 2 milioane, legate în saci puși unul preste altul. Unul dintră oficianți s'a urcat pe vravul de saci, pentru-ca unul căte unul să-i dee jos soșilor sei. Abia căt a pus însă piciorul pe vrav, întrăgă masa de monede s'a prăbușit amenințînd să astruce sub ea pe oficianții cari erau jos și cari numai buind atară din odaie au scăpat de primejdie. Cel care se urcase pe vrav a rămas pe scară încunjurat de monede până la brău. Anume, în cursul anilor

sacii putreziseră, și astfel la prima atingere s'au resfirat ca un vîl de paiageni, ear' vravul de dolari, mișcat din ecuilubru s'a prăbușit cu atâtea putere, în căt s'au clătinat zidurile localului.

Nenorocire. Flăcăul Ioan Sacsa din Suceani (în comitatul Liptó), tînăr solid și cu purtări bune, Marți s'era mergînd acasă de la mirésă-sa, pe întunerec s'a împedecat de gardinele scunde ale unei fântăni de la marginea uliței și a cădüt în fântăna și capul în jos. Mercuri, în ziua când avea să se cunune, a fost aflat apoi în fântăna, mort.

Învătătoriu ucigaș. În „Magyarország” de Sâmbătă cetim următoarele: George Pompeiu („Pompéji”, zice numitul ziaru), parochul gr. ort. român din Șuștra (comitatul Timiș), a trimis eri pe băiețelul seu de 10 ani Caius, la învățătoriu Nicolae Torero (?), ca să-i cêră fôia oficială. Învătătoriu a dat băiețelului fôia, dar' după aceea socotindu-se altcum, a strigat după băiețel să se reîntorcă și să-i redea fôia. Băiețelul fiind deja departe n'a auđit strigătul, ci a alergat voios spre casă. La acesta învățătoriu a luat pușca și a pușcat după băiat, nimerindu-l în spate. Rana mititelului e mortală. Contra învățătoriuului s'a introdus cercetare severă.

Ucise de esplosie. În fabrica de cartușe din Magyaróvár s'a întemplat Vineri esplosie, căreia au cădüt victimă două lucrătóre: fata de 17 ani Hermina Streit, care a fost ruptă 'n bucăți de puterea esplosiei, și fata de 15 ani Maria Hochleitner, care rănită grav a fost dusă în spital, unde după agoniie de câteva ore a murit și ea. Causa esplosiei deocamdată nu se știe.

Un mecenat american. Se raporteză din New-York, că miliardarul Mackay, supranumit regele dolarilor, răposat săptămîna trecută, a testat universitățiu Harvard 25 milioane de dolari, o sumă această, care lu valuta de coróna corespunde la circa 600 milioane.

Mulți ómeni suferinđi folosesc crucea electro-magnetică contra diteritelor bóle, căci această invenție e cu drept cuvînt o binefacere a ómenilor. Tóte morburile de cap, picioré, mîni, inimă, nervi, stomac, piept, sânge, se pot vindeca cu această invenție binefăcătóre. Ací mai la vale reproducem mai multe scrisori de recunoștința scrise de ómeni, a căror viață fú scăpată de crucea electro-magnetică.

„Crucea electro-magnetică cea aducătóre de minuni o port ziua și nóptea. Mă simt cu mult mai bine de căt înaintea purtării acestei invenții dumnezeesti, nu mai simt durerile ce mă făceau să-mi perd mințile. Dumnule, mulțamesc lui Dumnezeu că a dat să se inventeze o așa binefacere care vindecă tot felul de bóle. Eu înaintea folosirii acestei cruci aducătóre de minuni sufeream de bóla de inimă și de sgărçiuiri de inimă, numai de căt după începerea folosirii acestei cruci mă simt cu mult mai bine și așa nici nu mai sufer de mult așa grav ca până acum. Îți mulțamesc, domnule, că mi-ai dat o idee așa de genială. Géza Boldog, care a suferit și de epilepsie de inimă. — Dl Steinfeld a purtat crucea numai 10 luni și nu mai simte durerile de până acum și dorme foarte bine. Mai departe Dr. Stefani, care cu tóttă bătrîneța sa s'a vindecat în 13 luni de reumatism și nu mai suferă atâtea dureri. Recomand mai odată onoratului public crucea mea electro magnetică aducătóre de minuni, care a vindecat atâți suferinđi! Budapesta. Cu deosebită stimă Iosif Khoór, preot.”

Inventatorul și fabricantul acestei invenții dumnezeesti este Albert Müller, Budapesta V. Vadász út 42/V.

Posta redacțiunii.

„Omicron”. Cele comunicate s'au transpus forului competent spre afacere competentă.

Corpul inv. în B. „Declarația” trimisă nu se publică.

Dșórei Hermina Fizeși, învățătóre. De la adresa de până acum ni-se retrimite ziaru cu indicațiunea, că adresata „elutazott”, a plecat de acolo. Te rugăm să ne comunicii adresa nouă.

Mai nou.

Tisza — ministru-president.

Viena, 26 Octobrie n.

Cu formarea cabinetului ungar Maiestatea Sa a încredințat pe contele Stefan Tisza.

[243] 2-3

Med. univ.
Dr. Otto Grasser

locuiește acuma

Piața-mare 6, I. etagiu.

Ore de ordinațiune:

de la 11-12 înainte de amiază;
de la 2-3 după amiază. [249] 1-2

Un tinăr solid, militar, cunosător perfect al limbei magiare și germane, caută o familie mai bună, în care să-și poată petrece timpul liber de seara pentru **învățarea limbei române.** [248] 1-3

Adresa în Administrațiune.

Nr. 901 1903

[246] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de clasa a treia Feneșel cu prediul Cerc, prin acesta se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat, și se pot vedea la subsemnata oficiu.

Doritorii de a ocupa acest post au așă așterne — în termenul sus indicat — suplicile lor, subscrisului oficiu, fiind instruite conform normelor în vigoare și a se prezenta înaintea poporului în vre-o Duminecă ori sârbătoare, pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Cluj, 2 Octombrie 1903.

Tulliu Roșescu
protopresb.

Nr. 730 1903.

[250] 1-3

Concurs

Pentru întregirea parochiei vacante **Andrașfalău român** (Săcel) protopresbiteratul Sighișorei, pe baza Veneratului ordin consistorial din 8 Iulie, a. c., nr. 6949 Bis. 1903) se scrie din nou concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții vor avea să-și așterne petițiunile în termenul deschis instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sârbătoare pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sighișora, 30 Septembrie 1903.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișora, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

[238] 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia **Turnișor** de clasa primă, protopresbiteratul Sibiu, se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite concurenții și pot lua informațiuni de la comitetul parochial sau de la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au așă așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în termenul indicat.

Concurenții se prezentează în sfânta biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta sau celebra.

Turnișor, din ședința comitetului parochial ținută la 14 Septembrie 1903, în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Ioan Radu   **Ilie Muntean**
president.   notariu.

Nr. 975.

Cu consensul subscrisului.

Sibiu, 30 Septembrie 1903.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiuului.

I. Papiu
protopresb.

Redactor prov. Dr. George Proca.

Anunț.

Pentru grădina de altoi și școlă practică economică inițiată de comuna Seliște, se caută un **conducător.**

Cei ce doresc a fi angajați să se adreseze până în 15 Novembre a. c. la subsemnata primărie, înaintându-și și documentele despre pregătirile teoretice și despre aplicarea de până aci.

Onorariul se va stabili prin înțelegere ulterioară.

Competenții vor indica în ofert și ceea ce pretind.

Seliște, în 14 Octombrie 1903.

Primăria comunală:

Nicolae Hențiu m. p.
notariu.

Dumitru Popa m. p.
primariu.

Nr. 10,207 Plen.

[234] 3-3

CONCURS

În scopul conferirii **stipendiilor și ajutoarelor** ce se votează pe anul 1904 din **fundatiunea „Andronic“.**

I. Pentru învățacei de ori-ce meserie.

II. Pentru sodalii deveniți de atari în decursul anului 1903.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea pentru de a pute deveni maeștri, prin acesta se scrie **concurs** pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. Carte de botez,

2. Atestat de la comună despre averea proprie ori a părinților,

3. Atestat familiar de la parochul locului despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa' având a se indica în acest atestat: câți prunci minori sunt în familie, câți cercetă școlă și câți mai sunt la meserii.

Concurenții pot fi numai **Români ortodoxi născuți în archidieceasa Transilvaniei.**

In special au să dovedescă:

I. Învățacei.

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școlă poporală ori altă școlă superioară;

c) că au încheiat contract cu maeștrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărul de la maeștrul despre sporiul ce-l arată în meserie, despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învățacel în anul 1903, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor mulțamitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru ori cu adevărul de la maeștrul;

c) cei ce vor dovedi că sunt membri ai vr'unei **reuniuni de meseriași** și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

III. Sodalii, cari sunt în condițiune de a deveni maeștri.

a) să aibă certificatul de maeștrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul de la maeștri, la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voește să se așeze ca maeștrul, ce fel de mijloce mai au pentru de a începe meseria pe socotela lor;

d) să dovedescă cu atestat de la oficiul parochial, că cercetă biserica noastră și e creștin bun și moral.

De la toți concurenții se recere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate Consistoriului archidiecean gr. oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la **31 Decembrie 1903 stil vechiu.**

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale, cari se vor aplica ca învățacei la scultura în lemn, bardsăit și la zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățacei ori ca sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor în atelierul mai mari în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișore.

Cererile neinstruite în regulă și cele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 23 Septembrie 1903.

Consistoriul archidiecean.**A apărut:****Calendariul archidiecean** pe anul visect **1904.**

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu șematism **80 fil.**,
porto postal **10 fil.**

Librăria archidieceană, Sibiu.

Farmacia „la ursul negru“
a lui **Guido Fabritius**

Sibiu, piața-mică nr. 27

își recomandă bogatul seu **deposit de specialități medicale-farmacistice, bandage chem. curate, preparate dietetice de întărit pentru morboși și reconvalescenți, tot felul de obiecte de toaletă, instrumente chirurgice, cum și medicamente veterinare etc. etc.**

[236] 5-10

Espediție postală în fie-care zi.

La subscrierea librărie se află de vânzare următoarele cărți de

Teodor V. Păcățian:

Cartea de aur, vol. II. . . . cor. 10—

Scopul în drept, traducere autor-

risată după Dr. R. de Jhering . . . 8—

Lupta pentru drept, traducere

după Dr. R. de Jhering . . . 2—

Principiile politice, după Dr.

F. de Holzendorff . . . 4—

Istoria politice, după Sir Fre-

derick Pollock . . . 1—

Libertatea, traducere după John

Stuart Mill . . . 2—

Din legile ungare: Judecătoriile

cu jurați . . . —80

Buna chivernisela, carte pentru

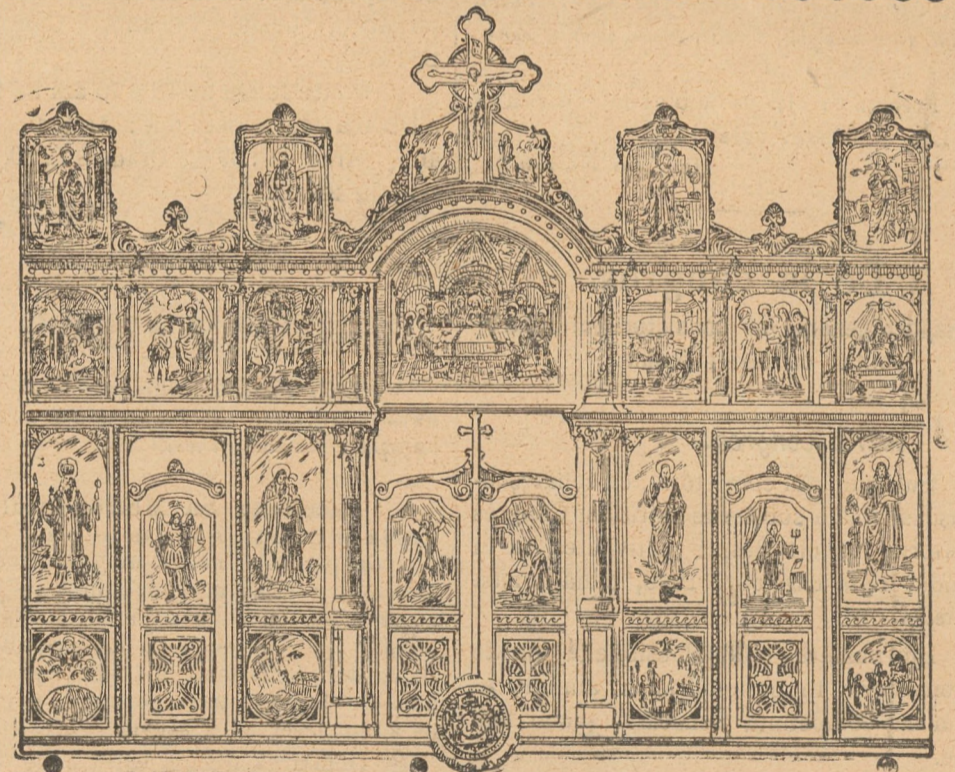
toți, întocmită după ideile lui

Sam. Smiles . . . —40

Sâmbăta morților, dramă din po-

por în 5 acte, local. d. Raupach . . . —60

Librăria tipografiei archidieceane, Sibiu.

Școala de pictură religioasă-artistică**Jos. Hofrichter's Sohn**

din Reichenau, bei Gablonz,

primește în întreprindere și execută **altare noue**, reparază **picturi vechi**, execută la comandă **icône** și **tablouri** în uleu pe **pânză, tinichea** sau **table de aramă, pe lemn, aluminiu, etc.**, în dimensiunile recerute.

icône pentru prapori cum și **prapori întregi.**

Pictură **portrete**, fidel după fotografii bine reușite.

Deposit mare de lustre, de **sticlă ciselată**, cum și de **alamă.**

Prețuri moderate și executare promptă.

La cerere se trimit schițe și planuri. — Comandele se primesc și se pot face la
Librăria archidieceană în Sibiu. [219] 6-20